

Landstrøm på Odense Havn

Landstrøm er elektricitet leveret fra landbaserede elnet til skibe, mens de ligger i havn - typisk via stik og kabelsystem.

Hvis et skib tilsluttes landstrøm, kan skibets generator eller motor slukkes, hvorved der ingen udledning er fra skibet til nærmiljøet og atmosfæren. Landstrøm giver samtidig et markant lavere støjniveau end en diselgenerator, (Notat om landstrøm, Danske Havne, s. 2).

Brugen af landstrøm har en række fordele og ulemper i både anvendelses- og etableringsfasen for primært kunderne.

Fordele:

- Miljøvenligt: Det vil have en gavnlig effekt på udledning af CO₂, NO_x, SO_x og partikler, da skibets egne motorer kan slukkes.
- Mindske støj: Det er forventet, at brugen af landstrøm vil generere mindre støj fra skibet i dets liggetid ved kaj.
- Økonomisk: Det kan være billigere for rederierne end at bruge skibets egne generatorer, såfremt der er mere gunstige elpriser og afgifter i en driftsperiode.

Ulemper:

- Omkostninger: Etablering af landstrømsanlæg på både havn og skib kan være omkostningstungt.
- Tilpasning: Ikke alle skibe er kompatible med landstrøm, og nogle kræver tilpasning eller ombygning. Skibe, der ikke er lovmæssigt forpligtet til at lave en sådan tilpasning eller ombygning, afholder sig på baggrund heraf fra dette.
- Kapacitetsudfordringer: Nogle havne kan opleve kapacitetsudfordringer i spidsbelastningsperioder, hvor mange skibe efterspørger landstrøm samtidig.
- Flaskehalse: Anvendelse af landstrøm i havnen kan give ekstra liggetid i havnen, der både er en økonomisk ekstra regning til rederierne. Det kan samtidig øge belægningen ift. kajmeter, hvilket kan skabe flaskehalsudfordringer.

På Odense Havn er der sideløbende havneaktiviteter og dermed mange kilder til støj. Det er op til den enkelte virksomhed på havnen at overholde tilladelser og støjkrav.

Anvendelsen af landstrøm på Odense Havn vil potentielt kunne reducere støjniveauet, men der er grænser for, hvor meget støjen på havnen vil kunne afgrænses, da brugen af landstrøm ikke vil kunne fjerne al støj.

Udtalelse fra Miljøministeriet om støj fra skibe

DI for Danske Shipping- og Havnevirksomheder har drøftet støj fra hjælpemotorer med Miljøministeriet og Miljøstyrelsen. Miljøministeriet henviser forsat til et hyrdebrev fra 2010 fra Miljøstyrelsen, hvori det fremgår, at mulighederne for at begrænse støj fra hjælpemotorer på skibe er meget begrænsede, hvorfor det ikke er et forhold der kan indgå i en miljøgodkendelse til en virksomhed. Miljøstyrelsen har sendt følgende svar til DI for Danske Shipping- og Havnevirksomheder i juni måned 2025:

"Miljøstyrelsen vurderer principielt set, at reglerne i dag giver kommunerne og virksomheder det nødvendige råderum, der skal til for at behandle sager om støj fra skibe i havn. Hvis der ankommer et skib til en havn, vil havnemyndigheden ikke umiddelbart kunne afvise skibet. Skibe med støjede hjælpemaskineri kan i nogle tilfælde anvises liggeplads andre steder i havnen. Hvis det ikke kan lade sig gøre, må kommunen fastsætte lempende vilkår for den del, der vedrører hjælpemotorer – og naboerne må her tåle en højere støj, end der er tilfældet for andre støjklider."

I hvilket omfang tilbydes og anvendes landstrøm på Odense Havn?

Odense Havn tilbyder landstrøm via vores hjemmeside, hvor der ligger et fakta ark, hvori vi beskriver vores tekniske anlæg, hvorfor det er en god idé, hvordan det bestilles, samt hvordan vi tilbyder tilkobling og håndtering heraf. Derudover fremgår landstrøm som et særskilt punkt (4.6) i vores Forretningsbetingelser.

Odense Havn investerede et større millionbeløb i anlægget i 2020, da tre offshore supply skibe måtte oplægge i Odense Havn i en længere periode grundet COVID. Anlægget kom aldrig i brug, da rederiet fandt ud af de blot kunne flytte til en anden havn og undgå at skulle bruge ressourcer på at forberede, tilkoble og overvåge landstrøm koblet til skibene.

Odense Havns landstrømsanlæg har endnu ikke været slået til endnu. Dette skyldes at de skibe, som anløber Odense Havn, ikke er forberedt til landstrøm og/eller ikke har en liggetid i havnen, som skibets kaptajn kan retfærdiggøre det store arbejde, der skal ligges i at forberede, tilkoble og overvåge landstrøms tilkoblingen på skibe, som ikke er underlagt reglerne for tilslutning til landstrøm for linjefartstrafik.

Det bemærkes, at skibsfarten ved Odense Havn ikke er linefart, og dermed ikke er underlagt reglerne for tilslutning til landstrøm for linjefartstrafik. Helt konkret betyder det, at Odense Havn ikke har noget lovgrundlag til at kræve at skibe, som Odense Havn er forpligtet til at modtage via lov, skal modtage landstrøm.

For at Odense Havn skal kunne kræve tilslutning til landstrøm med den skibsfart, som anløber Odense Havn, kræver det ændringer af lovgivning på både nationalt og internationalt plan

Hvordan arbejder Odense Havn med at udvide brugen af landstrøm?

Udover ovenstående tilbydes landstrøm aktivt til skibe, hvor vi erfaringsmæssigt kan se et muligt match ud fra skibets alder, stand og liggetid.

Hvilken kapacitet har Odense Havn til brug af landstrøm?

Odense Havn har ét anlæg med en samlet forsyning på op til 700 KVa. Derudover er vores lejer, Fayard, i besiddelse af op til flere lignende anlæg.

Kapaciteten er tilstrækkelig på Odense Havn til nuværende efterspørgsel på landstrøm. Såfremt der opstår en udvidet efterspørgsel, er vi klar til at udvide kapaciteten. Odense Havn planlægger at investere i flere udtag i den kommende tid, som primært skal bruges til Odense Havns mobilkraner, men som også kan anvendes til landstrøm til skibe.